
Horace Finaly

l'últim gran banquer?

(1871-1945)

Alfred Colling

1 d'octubre de 2018

Escola
Horace Finaly -
Economia i Societat.
Escola Horace Finaly -
Economia i Societat. Es-
cola Horace Finaly - Eco-
nomia i Societat. Es-
cola Horace Finaly -
Economia i So-
cietat.

Escola Horace Finaly

Economia i Societat

<http://www.finaly.org>

...

Editat amb L^AT_EX

Horace Finaly
l'últim gran banquer?
(1871-1945)

Alfred Colling

1 d'octubre de 2018

Fou Horace Finaly l'últim gran banquer?

Volem presentar un autèntic banquer, potser l'últim a l'Estat francès que va poder desplegar tota la seva personalitat, imposant la seva política i la filosofia dels seus negocis a través de l'enorme poder de què disposava el banc que dirigia. Ens referim a Horace Finaly, director general del Banc de París i dels Països Baixos.

El seu pare, Hugo Finaly, va néixer a Budapest el 13 de juliol de 1844. Israelita, molt aviat va introduir-se als cercles financers internacionals, i gràcies a la influència del seu cosí, el baró Horace de Landau, es va beneficiar de la protecció de Rothschild.

Hugo Finaly va arribar a l'Estat francès a començaments de 1880 i ben aviat es va introduir en negocis francesos. Freqüentava els dirigents de la banca francesa i italiana, i quan aquesta es va fusionar amb el Banc de Descompte de París per fundar el Banc de Dipòsit i Amortitzacions, Finaly hi ingressà com a director-administrador. En desaparèixer el Banc durant la crisi de 1882, Hugo Finaly es dedicà a la posada en marxa de la Companyia Financera i Comercial del Pacífic, sota l'ègida del Crèdit Industrial i Comercial. A aquesta Companyia va dedicar una activitat sostinguda durant diversos anys, i n'assumí també la liquidació.

Va ser durant el curs d'aquest negoci que Hugo Finaly va entrar en contacte amb el Banc de París i dels Països Baixos, formant uns llaços que ni la mort no havia de trencar, ja que Hugo Finaly es va perpetuar en el seu fill.

El 28 d'agost de 1890 Hugo Finaly obtenia la nacionalitat francesa per a ell i la seva família. El terreny que trepitjava es feia així definitivament sòlid, i Finaly participà en diverses creacions, com la Companyia Francesa de Metalls, successora de la que s'havia enfonsat amb el crac del coure, la Societat Comercial Francesa de Xile, reminiscència de la Companyia Financera i Comercial del Pacífic, la Societat Francesa de Perforacions Mineres... Finalment, el Banc de París el va enviar a presidir la Banca Comercial Italiana.

La carrera d'Hugo Finaly va ser pròspera, però sense gran brillantor. Com tots els pares els fills dels quals posseeixen una vocació excepcional,

sembla que la seva única missió en el món hagi estat la de donar la vida al seu fill.

Horace Finaly, nascut el 30 de maig de 1871 a Budapest, va cursar els seus estudis al Lycée Condorcet. En retòrica i filosofia, els seus condeixebles foren literats de la talla de Fernand Gregh, Robert de Flers, Marcel Proust. La llicenciatura en dret va completar la seva formació. Després va complir el servei militar en el 54è Regiment d'Infanteria a Compiègne, amb la qual cosa concloguè el primer acte de la seva jove existència. Els negocis i la banca havien de constituir els seus nous dominis, on es representarien els actes següents. Hugo Finaly el va retenir amb ell durant alguns anys, per tal d'iniciar-lo en els arcans de les finances, i va fer pel seu fill el que ell creia que era millor, és a dir, el va fer ingressar el 17 d'abril de 1900 al Banc de París i dels Països Baixos.

Horace Finaly complia llavors els 30 anys. Era ja un personatge molt complet, un israelita de l'Europa central imbuït de cultura francesa, alhora greu i subtil, que acomodava l'autodomini a la violència i posseïa, com tota naturalesa fora de sèrie, una reserva de recursos insospitats que emprava en el moment adequat.

La carrera d'Horace Finaly al Banc de París va ser extremadament ràpida. El 23 de desembre de 1902 va ser nomenat apoderat, i el Banc li va confiar algunes missions a l'estranger. Així, Horace va preparar, negociar i concloure els emprèstits búlgars de 1902, i els noruegs de 1904.

Tres anys més tard, Horace Finaly era nomenat subdirector. El seu paper al Banc era cada cop més ampli, i els seus viatges el portaven per tota Europa, a l'Extrem Orient, i a Amèrica. Un periple d'estudis el va dur al Japó i als Estats Units precisament el 1907, és a dir, l'època en què una forta crisi sacsejava els Estats Units i els seus països deutors. Finaly no hi va poder fer res, però es va adonar de la situació i en va saber treure partit. A ell es deu, ja en funcions de director, la constitució del Banc Franco-Japonès, del qual fou administrador. A més, va pertànyer al consell de la banca privada, del Banc del País del Nord i del Banc Comercial Italià, on va rellevar el seu pare amb un interval de 20 anys.

El paper que fins aleshores havia jugat Finaly a la banca, tot i que no era despreciable, tampoc no era més que el propi d'un càrrec elevat. Però la guerra havia de tenir per a ell grans conseqüències. D'una banda Finaly es va consagrar a la lluita econòmica contra Alemanya, i d'altra banda, va contraure matrimoni.

Sense ell, la Companyia Nacional de Matèries Colorants no hauria vist la llum. Els seus objectius eren molt ambiciosos, ja que en un futur

pròxim pretenia abastir la Defensa Nacional dels productes químics exigits per les operacions militars, i a llarg termini aspirava a conquerir el mercat mundial de matèries colorants, dominat per la Badische Aniline.

Pel que fa al seu matrimoni, el va afectar en el més íntim del seu ser. Amb Marguerite Aslan es revela sota la seva màscara d'home greu i impasible un pou profundíssim de tendresa.

Durant la guerra, Horace Finaly es va dedicar a nombroses empreses en els països neutrals, per a aconseguir els mitjans financers que exigia l'avituallament de la població francesa en territori ocupat.

El final de la guerra el va dur al punt culminant de la seva carrera, i li va proporcionar un gran dolor. En efecte, en acabar l'any 1918, Thors, un dels promotors més antics del Banc de París, va renunciar al seu càrrec de director general, el qual es va confiar provisionalment a Finaly, fent-se definitiu el nomenament el 7 d'octubre de 1919. Però va desaparèixer també la Sra. Finaly, i la pena per la seva esposa va dictar sobre la seva tomba aquesta inscripció: «Dilectissima Margarita Suae Çoniux Memor D.D.D.».

El gabinet de treball que ocupava Finaly en el Banc era l'antiga sala de l'alcaldia del districte segon, on va tenir lloc el matrimoni civil de Bonaparte amb Josefina de Beauharnais. Singular coincidència per a qui recordi les concepcions oligàrquiques i l'opinió autocràtica de Finaly.

Els grans bancs compten amb un Consell d'Administració que escull el Director General. Però quan el director general posseeix una personalitat de gran volada, és aquest qui inspira, orienta i de vegades domina el Consell d'Administració. Això és el que va succeir amb Finaly.

Una de les seves primeres preocupacions consistí a assegurar-se la continuïtat del seu banc al Marroc, ja que si Lyautey va fer el Marroc militarment i políticament, el Banc de París el construï econòmicament. Després s'aplicà a estendre la influència del banc en diverses direccions; ja fos creant bancs nous com el Banc dels Països de l'Europa Central, ja fos introduint-se en bancs ja existents, com la banca francesa i italiana de l'Amèrica del Sud, el Banc Otomà, el Banc de Síria, ja fos coadjuvant a la reorganització d'entitats com la Banca Industrial de Xina.

Finaly no havia oblidat el projecte que havia traçat en crear la Companyia Nacional de Matèries Colorants. Però en aquesta ocasió la sort li va ser adversa. La Companyia va rivalitzar tan amistosament amb la Badische Aniline, que enlloc d'aniquilar-la va acabar per associar-s'hi. Finaly no va perdonar mai als industrials francesos la seva indolència, i no va tolerar mai la ingerència de grups nacionals industrials en el Banc.

No obstant, va treballar sense descans en l'enfortiment del domini del Banc en certs sectors de la indústria, així com en la indústria elèctrica i els seus derivats, mitjançant la Companyia General d'Electricitat o la Companyia General de T.S.F.

El Banc de París s'havia de convertir amb Finaly en la primera banca petrolera. Si bé Finaly intuïa la creixent importància assumida per l'or negre en l'economia moderna, no ignorava tampoc la importància de l'instrument de penetració representat per a Anglaterra pel grup Royal-Dutch-Shell, que comptava amb el recolzament del Banc Lazard. Finaly resolgué llavors, per a contrarrestar el que considerava com una amenaça, dirigir-se als americans i concretar una aliança amb la Standard Oil. Així va néixer la Standard Franco Americana (49 per cent Standard Oil, 51 per cent Banc de París), de la qual sorgiria més tard la Esso Standard.

L'envergadura d'aquesta iniciativa era immensa, i sens dubte va constituir un acte d'alta política internacional.

No obstant, Finaly no s'interessava per la política internacional; la política interior era l'objectiu de la seva atenció. Per gust, i per necessitat. Un banc important i, sobretot, un banc de negocis, no pot ser «apolític». Finaly s'havia inclinat cap a la dreta, i després es va orientar cap a l'esquerra. Leon Blum era amic seu des de l'adolescència. Paul Painlevé s'havia introduït en la seva intimitat. Edouard Herriot escoltava els seus consells. Es va pretendre que el Banc de París havia finançat, si més no en part, el càrtel de les esquerres. El cert és que el 1925 Finaly va ocupar un despatx en el Ministeri d'Hisenda, molt proper al del Director del Moviment de Fons.

Per poder apreciar el que significava aquest fet, hem de manifestar que tota la política del Tresor s'elaborava en aquest santuari: preparació dels emprèstits, estat de les reserves dineràries dia a dia, vigilància dels canvis, contacte amb els grans organismes financers.

Era el primer cop, segons les nostres notícies, que un banquer de negocis s'establia en la Tercera República en el mateix cos de la ciutadella de l'Estat.

Joseph Caillaux, ministre d'Hisenda, no va tolerar aquesta espècie de sacrilegi. Així, va desallotjar Finaly, tot i que el President del Consell era Painlevé. Llavors succeí l'inevitable. El gabinet Painlevé dimití el 27 d'octubre de 1925, per tornar-se a constituir immediatament... sense Caillaux.

En realitat, Finaly no era de dretes ni d'esquerres, ni anglòfil ni anglòfob, i la política nacional s'havia de confondre, segons ell, amb la política

internacional en la consecució d'un objectiu suprem: la reconciliació continental europea.

Heus aquí perquè la defecció d'aquest ideal va resultar funesta per a Finaly. Painlevé el va urgir a una aproximació amb Caillaux. Finaly va cedir a instàncies de l'amistat. Així, el 1931 va manifestar la seva bona voluntat. Emile Moreau, antic governador del Banc de França, es va convertir en president del Banc de París i dels Països Baixos. Moreau, vassall de la gran burgesia, era un addicte a Caillaux, i rera seu es perfilava el Banc Lazard.

L'antagonisme entre els dos homes es va fer evident de seguida. La lluita va durar sis anys. Finaly, que havia protegit el seu banc contra la crisi mundial malgrat un intens expansionisme, va tenir avantatge en un principi. Però el 7 de juny de 1937 va haver d'inclinar-se, i va presentar una dimissió que va causar estupor en la seva època.

Aquest últim fracàs no va disminuir gens ni mica la glòria de Finaly. Va ser un dels promotors més prodigiosos del seu temps i, rodejat per un exèrcit d'economistes i tècnics, va fer del Banc de París una potència capaç d'operar en igualtat de condicions amb les primeres banques anglosaxones de l'època.

A mesura que avançava en la seva existència, més indesxifrabable apareixia Finaly, amagat rera la seva impavidesa, la seva brutalitat. No obstant, era sensible i caritatiu, i posseïa una extensa cultura personal. Marcel Proust el va tenir fins a la seva mort entre els privilegiats a qui honorava amb les seves extenses cartes. Painlevé va ser el testimoni del sorgiment dels recursos insospitats de què hem parlat abans. Horace Finaly, indiferent a les matemàtiques quan estava al Lycée Condorcet, va descobrir la seva vocació quan ja era un home, i es va elevar al nivell de les especulacions d'un Einstein.

Finaly, com el seu pare, va mostrar predilecció per [Florència](#). Hi tenia dues propietats, i es complaïa a submergir-se en l'atmosfera d'aquesta aristocràtica ciutat, on es va exercitar un dia el geni polític i financer dels Medici. La seva biblioteca, que contenia 66.000 volums, la va llegar a la Biblioteca Nacional d'Itàlia.

La segona guerra mundial el va expulsar d'Europa. Va morir a Nova York el 19 de maig de 1945, si bé reposa a Père Lachaise, en terra parisenc, no lluny de la capital de la qual fou un dels senyors del moment.

Enllaços externs

- [Horace Finaly, un banquier d'exception](#)
- [Horace Finaly, a banker who made his mark](#)
- [BNP Paribas - Histoire : deux siècles de banque](#)
- [BNP Paribas - History: two centuries of banking](#)
- [Horace Finaly Le banquier du front populaire](#)
- [Can Finaly](#)
- [Horace Finaly \(1871-1945\) - Archives historiques BNP Paribas](#)
- [Wikimedia Commons - categoria «Horace Finaly»](#)

Escola Horace Finaly

Economia i Societat

<http://www.finaly.org>

Powered by L^AT_EX

Nota:

1 COLLING, Alfred. *Historia de la Banca - De Babilonia a Wall Street* (pp. 371-378), Barcelona, Zeus, 1965.

Horace Finaly, banquer francès, nascut a Budapest el 1871 i mort a Nova York el 1945. Succeí el seu pare Hugo (1844-1914) al cap de la *Banque de Paris et des Pays-Bas* (Paribas) i en feu un dels primers bancs de negocis de l'Estat francès. (**Grand E. Larousse. París. 1972**).